

Malaria tertiana met een lange incubatieperiode veroorzaakt door een Plasmodium vivax-stam bij een Turkse vrouw

J. F. W. A. LANGE¹, INTERNIST

De volgende ziektegeschiedenis is een passende illustratie bij het door ZUIDEMA (1979) gerefereerde artikel van EICHENLAUB e.a. (1979) over malaria tertiana uit Zuid-Turkije.

Een 26-jarige Turkse vrouw, afkomstig uit Adana (Aziatisch Turkije), werd wegens verdenking op een galblaasaandoening op 17 mei 1977 opgenomen in de interne afdeling van het Dongemond Streekziekenhuis St. Theresia te Raamsdonksveer. Zij had reeds gedurende zes weken aanvallen van koorts met pijn onder in de buik en laag in de rug, soms gepaard gaande met misselijkheid; ook had ze wel eens hoofdpijn. Een aanval begon met een koude rilling. Ze was tevoren steeds gezond geweest.

Bij onderzoek maakte de vrouw een zieke indruk. De lichaamstemperatuur was 39,8°C; de polsfrequentie was 210 slagen per minuut, de bloeddruk was 140-170 mm kwik. Er bestond geen nekstijfheid. De buik was overal, maar vooral in het epigastrium en de galblaasstreek, gevoelig bij druk. De lever werd één vingerbreed onder de ribbenboog gevoeld; de milt was niet palpabel. De bezinkingssnelheid was 73 mm na 1 uur; het aantal leukocyten was $6,9 \times 10^9/l$. Een röntgenfoto van de thorax toonde geen afwijkingen.

De temperatuur daalde snel, 's avonds was patiënte koortsvrij. Ook de volgende dag was de temperatuur normaal. Op 19 mei kreeg ze omstreeks 13 uur een koude rilling waarbij de temperatuur tot 40°C steeg. Dit koortseloop deed aan malaria tertiana denken; ook werd de mogelijkheid van urosepsis overwogen. Inderdaad werden in de bloedpreparaten malariaparasieten gezien die als *Plasmodium vivax* werden geïdentificeerd (J. KOMMERS, hoofd van het laboratorium). Deze diagnose werd door professor ZUIDEMA bevestigd.

Patiënte werd behandeld met chloroquine (Resochin); in totaal 14 tabletten van 150 mg in 4 dagen. Ze heeft daarna geen koorts meer gehad. Ter voorkoming van een recidief werd nog een primaquinekuur voorgeschreven, éénmaal daags 15 mg primaquine gedurende 14 dagen. Voor alle zekerheid werd nog röntgenonderzoek van maag, colon, galblaas en wervelkolom verricht en ook werd een intraveneus pyelogram gemaakt; hierbij werden geen afwijkingen gevonden.

De vraag deed zich voor hoe deze malaria-aanval verklaard moest worden. De vrouw verbleef reeds sedert zes jaar in Nederland; iedere zomer ging ze met vakantie naar Adana; ook in de zomer van 1976 was dit het geval geweest. Hoewel ze zich niet herinnerde ooit eerder een aanval van malaria gehad te hebben, leek het toch het waarschijnlijkst dat ze aan een recidief van malaria tertiana leed. Na het artikel van EICHENLAUB e.a. (1979) is het duidelijk dat dit niet het geval was maar dat ze aan een primaire aanval van malaria tertiana met een lange incubatieperiode leed, veroorzaakt door een *Plasmodium vivax*-stam. Evenals bij de patiënten van EICHENLAUB e.a. stonden bij onze patiënte de buikklachten op de voorgrond; wel was de koortscurve van het malaria-tertiantype.

LITERATUUR

- EICHENLAUB, D., E. REIMANN en R. BUNJES (1979) *Dtsch. med. Wschr.* 104, 288.
ZUIDEMA, P. J. (1979) *Ned. T. Geneesk.* 123, 1085.

Mei 1979

Bladvulling

Een misdadige dokter met een onnozele chef

„In de oogkliniek te Triëst werd in April 1910 den privaattoecent prof. Herzog vergunning gegeven, proeven te nemen met een nieuwe geneswijze. Onder andere verzocht hij den chef der afdeling, dr. Manzutto, bij een patiënte met één blind oog in dat oog een gonococcenkultuur te mogen inspuiten. Het andere oog was wegens cataract geopereerd. Na eenige aarzeling stond Manzutto dit toe. Het gevolg was een ontsteking van het geopereerde oog, waarvan het gezichtsvermogen gelukkig nog behouden bleef. Ter verantwoording geroepen, verliet Herzog heldhaftig het land, zoodat Manzutto alleen voor den rechter moest komen, en tot 100 S. boete werd veroordeeld. In hooger beroep voerde hij ter verontschuldiging aan, dat hij van een persoon van de wetenschappelijke beteekenis van Herzog niet had kunnen veronderstellen, dat hij zonder zekerheid zou instaan voor de onschadelijkheid zijner proefneming. Nu werd hij vrijgesproken.”

(Berichten. Buitenland (1911) *Ned. T. Geneesk.* 55, II, 54.)

¹Thans te Amstelveen.